Ważne kontakty i źródła

Zakład Poprawczy i Schronisko dla Nieletnich w Raciborzu
ul. Kaspra Adamczyka 14, 47-400 Racibórz
32 415 30 03
sekretariat@raciborz.zpisdn.gov.pl
raciborz.zpisdn.gov.pl

Rzecznik Praw Dziecka
ul. Chocimska 6, 00-791 Warszawa
rpd@brpd.gov.pl • brpd.gov.pl

Rzecznik Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77, 00-090 Warszawa
800 676 676 • bip.brpo.gov.pl

Rzecznik Praw Pacjenta
800 190 590 • gov.pl/web/rpp
Numer alarmowy: 112

Podstawy opracowania

[1] Ustawa z 9.06.2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, t.j. Dz.U. 2026 poz. 163.
[2] Kodeks rodzinny i opiekuńczy, t.j. Dz.U. 2026 poz. 236.
[3–4] Rozporządzenia MS z 31.08.2022 r. dotyczące pobytu w zakładach poprawczych (poz. 1891) i schroniskach (poz. 1889).
[5] Ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.
[6–11] Oficjalne materiały placówki, partnerów, RPP i ZUS. Pełne adresy w instrukcji druku.

Zakres uprawnień zależy od sytuacji prawnej i orzeczeń. Informator nie zastępuje indywidualnych pouczeń ani aktualnego regulaminu. Ilustracje są poglądowe, wygenerowane cyfrowo; nie przedstawiają rzeczywistych osób i wnętrz.

Informator dla rodziców i opiekunów prawnych

Zakład Poprawczy i Schronisko dla Nieletnich w Raciborzu

Szanowni Państwo, pobyt syna lub podopiecznego w placówce może budzić niepokój i wiele pytań. Ten przewodnik wyjaśnia, jak utrzymywać kontakt, współpracować z kadrą i wspierać młodego człowieka. Wskazuje też Państwa prawa i obowiązki.

Gdzie szukać informacji

Sytuacja prawna i pierwsze dni — str. 2–3
Państwa prawa i obowiązki — str. 4–5
Kontakt, odwiedziny, paczki i pieniądze — str. 6–7
Zdrowie i edukacja — str. 8–9
Współpraca i zasady wychowawcze — str. 10–11
Przepustki, koszty i świadczenia — str. 12–13
Powrót i ochrona praw — str. 14–15
Kontakty i podstawy opracowania — str. 16

Państwa wiedza o dziecku i regularna współpraca pomagają dobrać właściwe wsparcie.

Gdzie przebywa Państwa syn

Zakład Poprawczy i Schronisko dla Nieletnich w Raciborzu jest placówką dla chłopców. Obejmuje **zakład poprawczy typu półotwartego** oraz **schronisko dla nieletnich typu zwykłego**. Działają tu internat, szkoły, warsztaty i zespoły specjalistów.

Dwie różne podstawy pobytu

Zakład poprawczy wykonuje środek poprawczy orzeczony przez sąd. **Schronisko** jest miejscem pobytu na podstawie decyzji sądu, m.in. w toku postępowania. Sam pobyt w schronisku nie oznacza orzeczenia środka poprawczego. Zasady kontaktów, korespondencji i wyjść mogą się różnić.

Władza rodzicielska i opieka

Samo umieszczenie w placówce nie jest równoznaczne z pozbawieniem władzy rodzicielskiej. Zakres Państwa uprawnień zależy jednak od ustawy i konkretnych orzeczeń. Organizacją codziennego pobytu i bezpieczeństwem kieruje placówka.

Prosimy przekazać aktualne postanowienia dotyczące władzy rodzicielskiej, opieki, pieczy zastępczej i kontaktów. Opiekun prawny powinien przedstawić dokument ustanowienia opieki.

Po osiągnięciu pełnoletności

Pełnoletni wychowanek może nadal być „nieletnim” w rozumieniu ustawy. Władza rodzicielska jednak wygasa. Rodzic nie staje się automatycznie przedstawicielem dorosłego syna; dostęp do określonych danych, zwłaszcza medycznych, wymaga właściwej podstawy, np. upoważnienia, albo wynika z odrębnych przepisów.

[1] art. 1 i 35; [2] art. 92–95 i 155; informacje placówki [6]

Gdy niepokoi Państwa bezpieczeństwo

W pilnej sytuacji trzeba zadzwonić

Informację o przemocy, groźbach, wymuszaniu, urazie, zaginięciu albo ryzyku samouszkodzenia należy niezwłocznie przekazać dyżurującemu pracownikowi. Prosimy podać: kogo dotyczy zdarzenie, co się stało, kiedy i jakie zagrożenie trwa. W bezpośrednim zagrożeniu poza placówką numer alarmowy to **112**.

Warto zachować wiadomości i daty rozmów. Nie trzeba samodzielnie prowadzić dochodzenia ani nakłaniać syna do publicznego ujawniania szczegółów. Proszę pytać o podjęte działania ochronne w zakresie informacji, które mogą być Państwu udostępnione.

Gdzie zgłosić sprawę

Można zwrócić się do dyrektora, sądu rodzinnego lub sędziego sprawującego nadzór, Rzecznika Praw Dziecka, Rzecznika Praw Obywatelskich, a w sprawach medycznych — Rzecznika Praw Pacjenta. Podejrzenie przestępstwa można zgłosić Policji lub prokuraturze. Nie trzeba najpierw wyczerpać drogi wewnętrznej.

W piśmie należy podać swoje dane, imię i nazwisko wychowanka, opis zdarzenia, możliwych świadków i prośbę o określone działanie. Prosimy zachować kopię i potwierdzenie przekazania. Terminy zaskarżania decyzji wynikają z właściwego pouczenia; warto działać bez zwłoki.

Moja osoba do kontaktu

Wychowawca / pedagog: .....
Uzgodniony sposób kontaktu: .....
.....

[1] art. 86, 102, 107, 115 i 119; standardy ochrony placówki [6]

Przygotowanie powrotu

Planować warto od początku

O warunkowym zwolnieniu z zakładu decyduje sąd. Co do zasady środek poprawczy wykonuje się do 21. roku życia, lecz w określonych przypadkach sąd może orzec wykonywanie go dłużej, do 24 lat. Rodzina powinna uzyskać wyjaśnienie konkretnej sytuacji syna.

Umieszczenie poza zakładem na podstawie art. 274 może służyć m.in. nauce, pracy, leczeniu lub szczególnym względom rodzinnym. Wymaga spełnienia warunków i akceptacji decyzji dyrektora przez sąd. Wychowanek nadal pozostaje pod nadzorem zakładu.

Co ustalić z wychowawcą i pedagogiem

• **Bezpieczny dom:** adres, warunki i osoby mogące pomóc; również zagrożenia, których nie wolno pomijać.

• **Naukę lub pracę:** szkołę, dokumenty, kwalifikacje, dojazd i pierwsze terminy.

• **Zdrowie:** ciągłość leczenia, leki, konsultacje i sposób reagowania na kryzys.

• **Codzienność:** budżet, obowiązki domowe, granice oraz kontakty z kuratorem i instytucjami.

Prosimy zapytać o warunki pomocy w usamodzielnieniu we właściwym PCPR lub OPS oraz o aktualne wsparcie ReSTART. Nie każda forma pomocy przysługuje automatycznie. Po pełnoletności plan należy uzgadniać z samym wychowankiem, z poszanowaniem jego decyzji i ustawowych obowiązków.

[1] art. 15, 93, 234, 237, 257 i 274–276; [3]; ReSTART [10]

Pierwsze dni i potrzebne informacje

Pierwszy etap pobytu jest w placówce planowany na **14 dni**: służy adaptacji, badaniom i wzajemnemu poznaniu. Ustawa przewiduje początkowy pobyt w izbie adaptacyjnej **nie dłuższy niż 14 dni**; dyrektor może zakończyć go wcześniej.

Wstępne badanie lekarskie odbywa się **niezwłocznie, najpóźniej w ciągu 48 godzin od umieszczenia w izbie**. Wychowanek spotyka się z psychologiem, pedagogiem, wychowawcami i nauczycielami. Stopniowo poznaje zasady i zajęcia; może uczestniczyć w nich już podczas adaptacji.

O umieszczeniu w izbie adaptacyjnej dyrektor zawiadamia sąd i właściwego rodzica albo opiekuna niezwłocznie, **nie później niż w ciągu 24 godzin**, podając powody. Adaptacja nie jest karą i sama w sobie nie znosi prawa do kontaktu z rodziną.

Co warto przekazać od razu

• Aktualne numery telefonów, adres do korespondencji i dane osób uprawnionych do kontaktu.

• Informacje o chorobach, alergiach, lekach i leczeniu; dokumentację oraz pilne potrzeby zdrowotne.

• Świadectwa, opinie i orzeczenia poradni oraz informacje o trudnościach i mocnych stronach dziecka.

• Wiadomości o sytuacji rodzinnej, zagrożeniach, przemocy, ważnych stratach i osobach, które realnie wspierają wychowanka.

[1] art. 124–127, 251 i 298; [3–4]; organizacja adaptacji podana przez placówkę

Państwa prawa

Uprawnienia realizuje się z uwzględnieniem orzeczeń sądu, wieku wychowanka, zakresu władzy rodzicielskiej lub opieki oraz ochrony jego prywatności.

• **Kontakt z dzieckiem** przez odwiedziny, listy i dostępne środki porozumiewania się. Ograniczenia wymagają podstawy prawnej; szczegóły na str. 6.

• **Informacja i rozmowa z kadrą** o funkcjonowaniu, nauce i potrzebach dziecka w zakresie Państwa uprawnień. Można pytać o plan pracy, pomoc i sposób oceny postępów.

• **Udział w postępowaniu na prawach strony**, zgodnie z art. 35 ustawy: składanie wniosków, dostęp do akt i kopii oraz zaskarżanie orzeczeń w przewidzianych prawem przypadkach i terminach.

• **Wniosek o obrońcę z urzędu dla nieletniego** na warunkach ustawy. Udział rodzica nie zastępuje pomocy obrońcy.

• **Sprawy zdrowotne małoletniego**: informacja, dokumentacja i udział w udzielaniu wymaganych zgód, jeśli są Państwo jego przedstawicielem ustawowym. Obowiązują wyjątki ustawowe i odrębne zasady po pełnoletności.

• **Skargi, wnioski i interwencje** u dyrektora, sądu i właściwych rzeczników; można zgłaszać zagrożenia i naruszenia praw dziecka.

Można także złożyć wniosek o przeniesienie do innego zakładu poprawczego ze względów wychowawczych lub organizacyjnych. Sam wniosek nie przesądza o przeniesieniu. Tryb zmiany schroniska jest odmienny.

Proszę pytać o podstawę i zakres odmowy udzielenia informacji oraz o właściwy sposób jej uzyskania.

[1] art. 32, 35, 38, 79, 102, 115 i 254; [2]; [5]

Koszty świadczenia i pomoc rodzinie

Koszty określa się zgodnie z prawem

Koszty postępowania obejmują również ustawowe należności związane z pobytem w zakładzie lub schronisku. O obciążeniu decyduje **sąd**, na zasadach ustawy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach może nie obciążyć nimi w całości lub części.

Po pogorszeniu sytuacji materialnej warto złożyć do sądu wniosek o zmianę obciążenia i dołączyć dokumenty o dochodach, kosztach utrzymania, leczeniu i osobach na utrzymaniu. Nie należy ignorować wezwania sądu do przedstawienia sytuacji finansowej.

Opiekun prawny nie jest automatycznie osobą zobowiązaną do alimentacji tylko dlatego, że sprawuje opiekę. Każde obciążenie trzeba odczytywać z właściwego orzeczenia i podstawy prawnej.

Świadczenie 800+

Według zasad ZUS świadczenie nie przysługuje, gdy dziecko jest umieszczone w instytucji zapewniającej nieodpłatne pełne utrzymanie, m.in. w zakładzie poprawczym lub schronisku. Prosimy **niezwłocznie zgłosić zmianę sytuacji ZUS** i wyjaśnić prawo do świadczenia. Nie należy zakładać, że informacja trafi tam automatycznie.

Brak środków nie powinien pozostawać tajemnicą

Jeśli nie stać Państwa na dojazd lub zakup rzeczy, prosimy powiedzieć o tym pedagogowi. Wychowanek ma ustawowo zapewnione podstawowe warunki pobytu; gdy nie posiada własnych, otrzymuje niezbędną odzież, materiały szkolne i środki higieny. Można zapytać także o pomoc OPS, PCPR lub ReSTART.

[1] art. 73–76 i 107; [2] zasady alimentacji; informacje ZUS [11]

Przepustka i pobyt w domu

Zakład półotwarty

Przepustka jako nagroda może zostać udzielona po **3 miesiącach pobytu**, na okres **do 5 dni**. Urlop — po 3 miesiącach, łącznie **do 55 dni w roku kalendarzowym**. Nie są przyznawane automatycznie; mogą wymagać dodatkowych zgód sądu lub organu prowadzącego postępowanie.

W uzasadnionych wychowawczo przypadkach dyrektor może zaliczyć pobyt w schronisku do wymaganego okresu po uzyskaniu odpowiednich opinii.

Schronisko i zdarzenia losowe

Przepustka jako nagroda może trwać do 5 dni i wymaga zgody organu prowadzącego postępowanie. Zasady urlopu zakładowego nie dotyczą zwykłego pobytu w schronisku. Po prawomocnym zakończeniu sprawy znaczenie ma art. 302.

Przepustka okolicznościowa w przypadku losowym może trwać do 3 dni. W schronisku wymaga zgody organu prowadzącego postępowanie i opieki pracownika. W zakładzie o opiece pracownika może zdecydować dyrektor w uzasadnionym przypadku.

Co ustalić przed przyjazdem syna

Dokładny adres, osoby obecne w domu, transport, godzinę powrotu, leki i zalecenia, sposób kontaktu z placówką oraz zasady bezpieczeństwa. Jeśli dom nie jest bezpieczny albo nie mogą Państwo przyjąć syna, trzeba zgłosić to przed decyzją o wyjeździe.

W razie choroby, kryzysu lub trudności z powrotem prosimy od razu zadzwonić. Rodzic nie może sam przedłużyć przepustki ani zastąpić wymaganej zgody swoją decyzją.

[1] art. 252, 260–261, 299, 302 i 307

Państwa obowiązki

Obowiązki wynikające z prawa

• **Wykonywanie obowiązków ustanowionych przez sąd** i wynikających z wykonywania orzeczenia oraz **uczestniczenie w jego wykonywaniu** — art. 92 ust. 2 ustawy.

• **Dbanie o dobro i prawa małoletniego** w zakresie posiadanej władzy rodzicielskiej lub opieki. Zakazane są kary cielesne; kontakt nie może polegać na poniżaniu, groźbach ani przemocy.

• **Realizacja dodatkowych zobowiązań sądu**, jeśli je orzeczono, np. poprawa warunków wychowawczych, bytowych lub zdrowotnych oraz współpraca ze szkołą, poradnią czy podmiotem leczniczym. Sąd może też orzec obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia.

• **Przestrzeganie ustalonych zasad odwiedzin i bezpieczeństwa**. Nie wolno przekazywać niedozwolonych przedmiotów ani pomagać w ucieczce lub ukrywaniu wychowanka.

Jak realizować współpracę

Prosimy utrzymywać uzgodniony kontakt, przekazywać ważne informacje i aktualizować adres oraz numer telefonu. Gdy wezwanie pochodzi od sądu, należy je wykonać lub usprawiedliwić niemożność stawienia się zgodnie z pouczeniem.

Brak pieniędzy na przejazd, chorobę, niepełnosprawność lub inne przeszkody prosimy zgłaszać — można szukać innej formy kontaktu i pomocy. Nie każda prośba organizacyjna placówki jest odrębnym obowiązkiem ustawowym. Opiekun prawny uzyskuje wymagane zezwolenia sądu w ważniejszych sprawach osoby lub majątku małoletniego.

Za uchylanie się od zobowiązań nałożonych na podstawie art. 18 ust. 1 **sąd** może wymierzyć karę pieniężną do 3000 zł na zasadach art. 19. Nie jest to kara nakładana przez placówkę za każdą nieobecność.

[1] art. 18–20 i 92; [2] art. 95, 96¹, 113 i 154–156

Kontakt i odwiedziny

Przed przyjazdem

Prosimy zadzwonić pod **32 415 30 03** i potwierdzić termin, osoby odwiedzające oraz wymagania organizacyjne. Warto wcześniej ustalić przyjazd rodzeństwa i innych osób małoletnich, dostępność dla osób z niepełnosprawnościami i potrzebę rozmowy z wychowawcą.

Należy zabrać dokument tożsamości oraz, w razie potrzeby, dokument potwierdzający opiekę. Po przybyciu trzeba zgłosić się do pracownika ochrony i stosować do aktualnego regulaminu. Odwiedziny są nadzorowane przez upoważnionego pracownika.

Nie należy przychodzić pod wpływem alkoholu lub innych substancji ani przekazywać rzeczy poza ustaloną procedurą. Telefonów i urządzeń nagrywających nie wolno używać bez zgody. Informację o monitoringu i zasadach kontroli przekaże personel.

Czy kontakt może być ograniczony

Dyrektor może ograniczyć lub zakazać kontaktów tylko na podstawach wskazanych w art. 115 ustawy, m.in. ze względu na bezpieczeństwo, porządek prawny lub przebieg postępowania i resocjalizacji. W schronisku odpowiednią decyzję może też wydać organ prowadzący postępowanie.

Dyrektor zawiadamia wychowanka o powodach. O ograniczeniu lub zakazie jego kontaktów z rodzicami albo opiekunem prawnym musi niezwłocznie powiadomić również sąd rodzinny, który może uchylić decyzję. Samo powołanie się na „złe zachowanie” nie zastępuje podstawy prawnej.

[1] art. 115 i 351; aktualne zasady organizacyjne należy potwierdzić w placówce [7]

Nagrody i środki dyscyplinarne

Co jest doceniane

Nagrody mogą uwzględniać zachowanie, obowiązki, osiągnięcia i znaczny wysiłek w poprawę wyników. Katalog obejmuje: pochwałę; list pochwalny do rodziców lub opiekuna oraz sądu albo organu prowadzącego postępowanie; rozmowę na koszt placówki; nagrodę rzeczową lub pieniężną; wykonanie przedmiotu lub usługi w warsztatach; internet; określone zajęcia zewnętrzne; podwyższenie kieszonkowego; skrócenie lub darowanie środka dyscyplinarnego; przepustkę. W zakładzie także urlop.

Za naruszenie zasad

Ustawa przewiduje upomnienie, naganę, zawiadomienie rodziców lub opiekuna oraz sądu albo organu prowadzącego sprawę, ograniczenie finansowanych rozmów do 1 miesiąca, obniżenie kieszonkowego do 3 miesięcy nie poniżej 0,5% kwoty bazowej, cofnięcie zgody na internet do 3 miesięcy i ograniczenie określonych zajęć zewnętrznych do 3 miesięcy. Po ucieczce lub nieusprawiedliwionym niepowrocie z zakładu można nie udzielać przepustki lub urlopu jako nagrody do 5 miesięcy.

Ograniczenie rozmów na koszt placówki nie obejmuje rozmów z rodzicami albo opiekunem. Ewentualne ograniczenie kontaktu rodzinnego wymaga odrębnej podstawy z art. 115.

Gwarancje dla wychowanka

Przed decyzją dyscyplinarną przyjmuje się jego wyjaśnienia i stanowisko psychologa lub pedagoga. Decyzja jest pisemna, z przyczynami i pouczeniem o skardze do sędziego nadzorującego. Nie wolno stosować upokorzenia, przemocy ani odpowiedzialności zbiorowej.

[1] art. 115, 258–267 i 305–313; syntetyczny opis katalogów dla rodziców

Współpraca z wychowawcami

Najbardziej pomaga regularny kontakt i wspólne rozumienie celów. Nie muszą Państwo zgadzać się z każdą oceną — warto prosić o konkretny opis sytuacji, wysłuchać syna i omówić rozbieżności z kadrą.

Jak może wyglądać współpraca

Wychowawca omawia codzienne funkcjonowanie i kontakty rodzinne. **Pedagog i psycholog** pomagają rozpoznawać potrzeby i planować wsparcie. **Nauczyciele** przekazują informacje o nauce. **Dyrekcja** podejmuje decyzje w granicach uprawnień. W sprawach leczenia należy kontaktować się z uprawnionym personelem medycznym.

Prosimy ustalić główną osobę do kontaktu, częstotliwość rozmów i dwie lub trzy najważniejsze sprawy. W zakładzie wychowanek współtworzy indywidualny plan resocjalizacji; rodzina może przekazać informacje potrzebne do jego realizacji.

Jak rozmawiać z synem

Warto pytać: „Co było dziś najtrudniejsze?”, „Co zrobiłeś inaczej?”, „W czym potrzebujesz pomocy?”. Można wspierać emocjonalnie i jednocześnie stawiać granice. Lepiej doceniać konkretny wysiłek niż obiecywać szybkie zwolnienie.

Prosimy nie namawiać do ukrywania problemów ani omijania zasad. Gdy syn mówi o krzywdzie, nie trzeba od razu rozstrzygać, kto ma rację — należy sprawdzić jego bezpieczeństwo i przekazać zgłoszenie. Możliwość rozmowy bez kolegów i zgłoszenia skargi ma znaczenie dla jego ochrony.

Ustalenie po rozmowie: kto, co i do kiedy zrobi? Warto zapisać jeden najbliższy krok.

[1] art. 89 i 92; [3–4]; praktyczne wskazówki do współpracy

Listy paczki i środki pieniężne

Korespondencja

List należy opisać imieniem i nazwiskiem wychowanka oraz adresem placówki. **W zakładzie** korespondencja podlega nadzorowi, a w ustawowych przypadkach cenzurze lub zatrzymaniu. **W schronisku** co do zasady nadzór i cenzurę prowadzi organ prowadzący postępowanie; może to wpływać na czas doręczenia.

Korespondencja m.in. z obrońcą, sądem, organami ścigania, RPD i RPO jest chroniona przed nadzorem, cenzurą i zatrzymaniem. Szczególne zasady po prawomocnym zakończeniu sprawy w schronisku określa art. 302.

Co można przesłać

Ustawa dopuszcza paczki z żywnością, książkami, ubraniem, obuwiem i innymi rzeczami osobistego użytku. Przed wysłaniem prosimy uzgodnić zawartość, rozmiary odzieży i warunki przyjmowania żywności. Paczkę kontroluje się w obecności wychowanka.

Nie należy przesyłać niebezpiecznych przedmiotów, substancji psychoaktywnych ani nieuzgodnionych urządzeń. Leki przekazuje się wyłącznie ustaloną drogą personelowi, nigdy bezpośrednio synowi.

Pieniądze i kieszonkowe

Aktualny rachunek i tytuł przelewu trzeba potwierdzić w sekretariacie. Pieniądze są ewidencjonowane w depozycie; wychowanek korzysta z nich za zgodą i w sposób określony przez dyrektora. W zakładzie i schronisku otrzymuje też ustawowe kieszonkowe — zasadniczo 1,1% kwoty bazowej dla zawodowych kuratorów sądowych miesięcznie.

[1] art. 107, 116–118, 132, 253, 300 i 302; [7]

Zdrowie leczenie i zgody

Informacje potrzebne personelowi

Prosimy przekazać dokumentację leczenia, alergii, szczepień, hospitalizacji i przyjmowanych leków. Ważne są także informacje o zdrowiu psychicznym, wcześniejszych kryzysach, uzależnieniach oraz zachowaniach zagrażających bezpieczeństwu. Nie należy samodzielnie zmieniać dawkowania ani przesyłać leków poza procedurą.

Kto wyraża zgodę na leczenie

Przed ukończeniem 16 lat zgodę co do zasady wyraża przedstawiciel ustawowy. **Od 16 do 18 lat** co do zasady potrzebna jest zgoda zarówno pacjenta, jak i przedstawiciela ustawowego. Przy rozbieżności może być potrzebne rozstrzygnięcie sądu opiekuńczego.

W nagłych sytuacjach i innych przypadkach ustawowych obowiązują wyjątki. Dla obowiązkowych badań związanych z przyjęciem i bezpieczeństwem istnieją także odrębne podstawy prawne. Personel powinien wyjaśnić, jaka podstawa dotyczy danej czynności.

Informacja i dokumentacja

Przedstawiciel ustawowy małoletniego ma uprawnienia do informacji medycznej i dokumentacji zgodnie z przepisami. Po pełnoletności samo pokrewieństwo nie daje automatycznie takiego dostępu — znaczenie ma m.in. upoważnienie pacjenta i wyjątki ustawowe.

Prosimy ustalić, z kim kontaktować się w sprawach zdrowia i jak przekazywać dokumenty bezpiecznie. Wątpliwości dotyczące praw pacjenta można zgłosić Rzecznikowi Praw Pacjenta: **800 190 590**.

Wiadomość o zagrożeniu zdrowia lub życia należy przekazać telefonicznie od razu — nie czekać na odpowiedź na e-mail.

[1] art. 112, 120 i 125; [5] art. 9, 17 i 26; wyjaśnienia RPP [8]

Szkoła i przygotowanie zawodowe

Dwie szkoły w placówce

Szkoła Podstawowa nr 16 w Raciborzu zapewnia kontynuację nauki; oferta obejmuje też przysposobienie do pracy w obszarze ślusarstwa. **Branżowa Szkoła I Stopnia nr 5 im. por. cc Eugeniusza Chylińskiego w Raciborzu** kształci w zawodzie stolarz.

Prosimy przekazać świadectwa, informacje o dotychczasowej szkole, opinie i orzeczenia poradni oraz dokumentację pomocy, która wcześniej przynosiła efekty. Nauczyciele rozpoznają poziom wiedzy i zaległości, aby zaplanować pracę.

O co warto zapytać nauczyciela

• Jakie są najważniejsze potrzeby edukacyjne i mocne strony syna?

• Jakie wsparcie i dostosowania są potrzebne? Jak sprawdzamy postępy?

• Jakie egzaminy i warunki ukończenia szkoły go dotyczą?

Ukończenie nauki i potwierdzenie kwalifikacji zależą od spełnienia wymagań oraz zdania właściwych egzaminów. Nie każdy kurs lub wyjazd jest dostępny w każdym terminie.

Zajęcia i doświadczenie

W ofercie są sport, biblioteka, działania twórcze i wolontariat. Placówka współpracuje m.in. z Fundacją im. Księdza Jana Kaczkowskiego przy PAKA, ze środowiskiem pracodawców, w tym TBI Technology, oraz ReSTART. O aktualne możliwości prosimy pytać kadrę.

Informacje o szkołach i działalności placówki [6]; materiały partnerów [9–10]